

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Yaşam hakkı, insan haklarının en temeli ve insan başında gelenidir. Kişilerin vücut dokunulmazlığı ve sağlıklı yaşama hakkı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve uluslar arası diğer sözleşmelerle güvence altına alınmıştır. İnsanlar, Özgür olarak yaşamakta iken herhangi bir suçun şüphelisi olarak tutuklanıp cezaevine girip tutuklu ya da hükümlü olduklarında sadece hak ve özgürlükleri kullanma yönünden özgür insana göre eşitsiz duruma düştükleri, insan olma özelliklerini ise kaybetmedikleri gerçekliktir.

Devlet, koruması altındaki tutuklu ve hükümlülerin sağlıklarını korumakla, hastaysa tedavi ettirmekle yükümlüdür. Devletin bu görevlerini yapmaması, tutuklu ve hükümlülerin sağlığına ilişkin tehlikeli sürecin ilerlemesine engel olmaması açıkça kötü muamele ve insan hakları ihlalidir. Bu kişilerin en hızlı ve güvenilir şekilde tedavi olma, kritik müdahaleler için doktor ve hastane seçme hakkını kullanabilmesinin koşullarının sağlanması devletin görevidir.

Ağır derecede hasta olduğu, hatta hayatın kıyısında olduğu doktor raporu ile açık ve kesin şekilde sabit olan pek çok tutuklu ya da hükümlü kişinin, cezaevinin kötü ve sağlığa aykırı koşulları altında tutulması, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyinin tutuklular ve hükümlüler hakkındaki asgari uygulama hakkındaki sözleşmelere aykırılık teşkil ettiği bilinmektedir. Bu çerçevede uluslar arası belgeler, tutuklu ve hükümlülerin haklarına ilişkin olarak da oldukça gelişmiş standartlar ortaya koymuştur. Tutuklu ve hükümlülerin korunması, haklarının kullanımının sağlanması ve hapisane koşullarının iyileştirilmesi için birtakım standartlar belirlenmiştir. Uluslar arası sözleşmelerde; cezaevlerindeki sağlık hizmetinin, cezaevi dışındaki olanaklarla eşit olması gerektiği düşüncesinden hareketle tutuklu ve hükümlülerin her zaman bir doktora erişim haklarının bulunması ve bu hakkın gecikme olmadan kullanabilmelerinin koşullarının sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu anlamda Tutuklu ve hükümlü kişilerin özgürce tedavi olma, hastanesini ve doktorunu seçme hakkı vardır. Özel bir tedaviye ihtiyaç duyan tutuklu ve hükümlülerin, uzman kurumlara veya hastanelere sevk edilmelerini sağlamak devletin görevidir. Sağlık hizmetlerinin kurum içinde verilmesi halinde, bu kurumların araçları, donanımları ve ilaç stoklarının hasta tutuklu ve hükümlülerin gereksinimlerini yeter derecede ve kalitede olması ve bu işe uygun eğitim görmüş görevlilerin bulunması gerektiği belirtilmiştir.

Bireylerin sağlıklı yaşama hakkından sorumlu olan idarenin, keyfi uygulamaları nedeniyle cezaevlerinde pek çok hasta ve hükümlünün yaşamını yitirdiği, pek çok tutuklu ve hükümlünün de ölümcül hastalıklar ile boğuştuğu ve yaşam mücadelesi verdikleri bilinen acı gerçeklerdir. Gerek uluslararası insan hakları hukuku alanında, gerekse ulusal hukukumuzda tutuklu ve hükümlülerin haklarına ilişkin bir takım düzenlemeler olmasına karşın bu hakların kullanımı, yetkililer aracılığı ile mümkün olabilmektedir. Tutuklu ve hükümlülerin haklarının kullanımının, bir başkasının elinde olması; bu hakların keyfi bir biçimde kısıtlanmasına da yol açabilmektedir. Tutuklu ve hükümlülerin, vücut sağlığı ve beden bütünlüğünden sorumlu olan devletin, bu hakların kullanılabilmesini sağlamakla da yükümlü olduğu açıktır. Sağlık hakkı gibi temel bir hakkın kullanımında devletin yükümlülüğü, dışarıdaki yurttaşa göre daha fazladır. İnsan hakları alanında faaliyet gösteren kurumlara yapılan başvuruların ortaya koyduğu gerçek; hak ve özgürlüklerini kullanma konusunda eşitsiz olan tutuklu

ve hükümlülerin, yeterli, kaliteli ve eşit sağlık hizmeti alamadıkları, ciddi bir insan hakkı ihlali yaşadıkları, tıbbi, ahlaki ve insani yönden uluslar arası derecede bir skandallar yaşandığı, yönündedir.

Milli iradenin temsil edildiği kutsal ve yüce bir organ olan TBMM'nin, ülkede yaşanan tüm sorunlara karşı duyarsız kalması düşünülemeyeceği nedenle insan haklarının en temelini teşkil eden yaşam hakkının ihlal edilmesine hiç mi hiç seyirci kalamayacağı açıktır. Bu nedenle hapishanelerde çaresiz olan tutuklu ve hükümlülerin sağlıklı yaşam haklarının ve vücut tamlıklarının korunması gerekir. Bunun için de Hapishanelerin mercek altına alınarak buradaki tutuklu ve hükümlülerin sağlık sorunlarının ve sağlıkları bozulmuş kişilerin durumlarının araştırılıp değerlendirilmesi gerekir. Bunun da yolu; insan haklarının temelini teşkil eden yaşam hakkının; siyasetin, ön yargının, hukuksuzluğun gölgesinden kurtararak korunmasıdır. Bu nedenle bu araştırma istemi, siyasal bir eksene oturmamaktadır. İktidarda olsun muhalefette olsun her siyasal partinin ve tüm toplumun ortak bir sorununa parmak basılmaktadır. Doğrudan insan sağlığını, insan yaşamını ve adaleti ilgilendiren böyle bir araştırmanın oy birliği temelinde benimsenen ve yürütülen meclis faaliyeti olarak gerçekleşmesi, siyasetin ortak amacı ile örtüşmektedir. Sorunları çözmek öncelikle siyasetin görevidir. Sorunları görmezden gelerek, ya da sorunları gizleyerek ya da öteleyerek geçiştirmek demokratik hukuk devletinde başvurulan bir yöntem değildir.

Yaşam hakları devletin güvencesi ve sorumluluğu altında olan hasta tutuklu ve hükümlülerin içinde bulunduğu koşullarının ve sağlık sorunlarının ve bu sorunlarının nedenlerinin araştırılması, bu güne kadar sağlık sorunları nedeniyle hapishanelerde yaşamlarını kaybeden kişilerin olup olmadığının saptanması ve gerekli önlemlerin acilen alınmasını sağlamak amacıyla Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri hükümleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygıyla dileriz. .

1. Ali Rıza ÖZTÜRK - Mersin
2. Tayfur SÜNER - Antalya
3. Sacid YILDIZ - İstanbul
4. Atila EMEK - Antalya
5. Osman KAPTAN - Antalya
6. Engin ALTAY - Sinop
7. Fuat ÇAY-Hatay
8. İsa GÖK - Mersin
9. Birgen KELEŞ - İstanbul
10. Algan HACALOĞLU - İstanbul
11. Rahmi GÜNER - Ordu
12. Hulusi GÜVEL - Adana
13. Ali ARSLAN - Muğla
14. Yaşar AĞYÜZ - Gaziantep
15. Hikmet ERENKAYA - Kocaeli
16. Vahap SEÇER - Mersin
17. Halil ÜNLÜTEPE - Afyonkarahisar
18. Eşref KARAİBRAHİM - Giresun
19. Ahmet KÜÇÜK - Çanakkale
20. Tansel BARIŞ - Kırklareli
21. Şükrü Mustafa ELEKDAĞ - İstanbul
22. Ramazan Kerim ÖZKAN - Burdur
23. Ali Rıza ERTEMÜR - Denizli
24. Durdu ÖZBOLAT - Kahramanmaraş
25. Mevlüt COŞKUNER - Isparta
26. Mehmet Ali ÖZPOLAT - İstanbul
27. Tekin BİNGÖL - Ankara
28. Tacidar SEYHAN - Adana
29. Enis TÜTÜNCÜ - Tekirdağ
30. Nevin Gaye ERBATUR - Adana